

MALTA

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

**MAGISTRAT DR.
JOSEPH A. APAP BOLOGNA**

Seduta tat-18 ta' Frar, 2004

Avviz Numru. 2312/1997/1

Gasan Insurance Agency Ltd u b'nota tas-26 ta' Ottubru 1999 is-socjeta Gasan Mamo Insurance Agency Limited assumiet l-atti bhala agent u mandatarja tas-socjeta estera General Accident Fire & Life Assurance Corporation PLC ta' Perth, Scotland kif surrogata fid-drittijiet tal-assikurat taghha Mark Calleja Urry u b'nota tas-17 ta' Novembru 2000 is-socjeta GasanMamo Insurance Agency Limited bhala agent u mandatarja tas-socjeta estera C.G.U. Insurance plc ta' Perth Scotland, assumiet l-atti tal-kawza minflok l-attur u dan stante mergers lokali u esteri

Vs

Parnis England Trucking Ltd personalment u bhala agenti u in rapprezentanza ta' Kertainer Lines ta' Rotherdam, Olanda

Il-Qorti,

Ra l-avviz in esami li bih is-socjeta attrici nomine talbet sabiex dik konvenuta pro et nomine tghid il-ghaliex ma ghandhiex tkun ikkundannata li thallas lil dik attrici is-somma ta' Lm445.50,0 rapprezentanti hsharat fuq il-jet ski li wasal Malta abbord il-vapur Peninsula Bay fit-2 ta' Marzu 1997 ghal liema hsharat is-socjeta konvenuta responsabbli.

Bl-ispejjes u bl-imghaxijiet kontra s-socjeta konvenuta li giet ingunta ghas-subizzjoni.

Rat in-nota ta' eccezzjonijiet tal-istess socjeta konvenuta, 'personalment' (fol 4 tal-atti) u li biha eccepjet bir-rispett:-

- 1) Illi t-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt stante li s-socjeta' konvenuta qdjet l-inkarigu taghha b'diligenza ta' bonus pater familias.
- 2) Subordinatament u minghajr pregudizzju ghal fuq eccepjet trid issir prova tad-danni allegatament subiti.

Salv eccezzjonijiet ohra.

Rat l-atti kollha tal-kawza.

Ikkunsidrat

Illi, hawnhekk, ghandu jinghad li:-

- 1) Is-socjeta konvenuta, kif risultanti minn nota tal-eccezzjonijiet taghha eccepjet illi hi, '.... qdjet l-inkarigu taghha b'diligenza ta' bonus pater familias' kif ukoll li'..... trid issir il-prova tad-danni allegatament subiti.
- 2) Dwar l-ewwel eccezzjoni, jidher mill-istess atti li ebda prova ma giet prodotta mill-istess socjeta konvenuta, pro et nomine, sabiex tissostanzja, dak li allegat f'din l-eccezzjoni.

Ikkunsidrat

Illi is-socjeta attrici nomine pproduciet diversi provi, kemm orali kemm taht forma ta' dokumenti, in sostenn ta' dak mitlub fl-avviz in esami, kif ser jinghad:

i) Gordon Axiag (fol 9 et seq ibid). Dan, bhala skrivan fil-'claims' section tal-istess socjeta attrici nomine spjega li Mark Calleja Urry kien assikurat ma' din is-socjeta u dan in konnessjoni mal-importazzjoni f'Malta ta' 'jet ski', kif deskritt fl-istess xhieda. Meta dan l-oggett kien wasal f'Malta fuq il-vapur "Peninsula Bay", l-istess assikurat kien infurmat li kellu hsara konsistenti, kif ikkostata l-istess xhud, fi brix u taghtin tal-qiegh tieghu minn quddiem sa wara kif ukoll f'daqqiet fuq wara u fil-mekkanizmu tar-'reverse' (ara Dok GA1 a fol 11 tal-istess atti). Hu kien ra, ukoll, li, sabiex dan l-oggett jigi impostat mill-Kanada, kien jinsab go kaxxa u, go din, kien imdendel fuq 'cradle'. L-istess kaxxa, pero', kienet miksura fuq wara u kien ghalhekk, evidenti ghalih li kien sar 'mishandling'. Wara li x-xhud kien ha ritratti tal-istess 'jet ski' (ara l-kopji annessi a fol 13 u fol 14), li l-istess assikurat kien ghmel id-'claim' relattivi, kienet saret stima tal-hsarat minn Paul Ebejer kif ukoll 'survey' tal-istess hsarat minn Daniel Grima, l-istess assikurat kien gie risarcit mis-socjeta attrici nomine fis-somma ta' Lm445.50,0 bid-debita 'surroga' (ara fol 16 sa fol 20 tal-istess atti).

ii) Anthony Saliba (fol 29 et seq ibid), prodott f'isem il-Kontrollur tad-Dwana, ikkonferma li l-istess 'jet ski' kien gie impostat fit-2 ta' Marzu 1997 fuq l-vapur imsemmi u f'container' numru NOS0433070/1. Waqt li ghmel referenza, fix-xhieda tieghu, ghal kopja tal-manifest tas-socjeta konvenuta, hu spjega li fuq dan id-dokument kien hemm imnizzel "..... li l-jet ski .... kien gie ircevat dannegat' (ara fol 33 ibid). Inoltre b'referenza ghal manifest iehor (a fol 32 ibid) liema dokument jirreferi ghal konsenja tal-istess oggett mis-socjeta konvenuta lil 'Express Trailers Limited', jinsab specifikat ukoll li anke f'dan l-istadju, l-istess oggett kellu 'bottom partly damaged'. L-istess fizzjal tad-dwana kompla biex jghid li hu stess kien innota li kien hemm hsara, kif hemm fuq deskritta fuq l-istess 'jet ski' meta dan gie rilaxxat minnu u wara li gie esaminat minnu meta tnizzel mill-'container' li kien jinsab f'Hal Far Groupage' flimkien ma merkanzija

ohra appartenenti lil diversi importaturi ossija konsenjatarju.

iii) Mark Calleja Urry (fol 37 u fol 73 et seq ibid) spjega li kien inkariga lis-socjeta 'Express Trailers Limited' sabiex jkun jista' jimporta l-'jet ski' in kwistjoni mill-Kanada lejn Malta via l-Olanda. Dwar dan jidher li kien sar arrangament sabiex l-istess oggett jitnizzel mill-Olanda lejn Malta permezz ta' 'trailer' li kien ser jigi importat bhala 'groupage' mis-socjeta konvenuta, liema arrangament kien sar 'ad insaputa' tieghu. Mal wasla tal-istess oggett u wara li gie informat b'dan, hu kien mar, personalment, fid-Dwana f'Hal Far fejn hemm sab il-'jet ski ippakkjat' fuq palett imdawwar bl-injam ..... go 'cradle' tal-injam' u danneggat billi kellu l-qiegh, maghmul minn 'fibreglass', imkisser u z-zebgha maqlugha oltre xi hsarat ohrajn, kif deskritti minnu. Ghalhekk, wara li sar 'survey', hu kien irriparah u s-socjeta attrici kienet irrisarcitu permezz ta' pagament b'surroga. In kontroesami hu rrefera ghal kif l-istess oggett gie ppakjat fil-Kanada u ghat-tragitt tieghu mill-Kanada lejn l-Olanda.

iv) L-ahhar xhud kien semma' li l-oggett in kwistjoni mal-wasla tieghu f'Malta, kien gie esaminat minn Paul Ebejer 'surveyor' inkarigat minnu stess, ghal dan il-ghan. L-istess Paul Ebejer (fol 42 ibid) spjega li, oltre li ghamel 'survey' kien esegwixxa, 'qua Marine Services Limited', irriparazzjonijiet kollha necessarji wara li l-istess assikurat kien ipprovda l-partijiet relattivi.

v) Fl-ahhar nett, xehed Francis Vella (fol 68 et seq ibid) direttur tas-socjeta, gja msemija, 'Express Trailers Limited' li ikkonferma li, fl-Olanda, il-'jet ski' kien mgħobbi '.... ma xoghol iehor ta' agenti ohra taghom (vis-à-vis is-socjeta Olandiza bl-isem ta' 'Scan Freight' imsemija mill-istess xhud) hawn Malta'. Dwar dan, hu spjega, ulterjorment, '.....il-'jet ski' gie mgħobbi flimkien ma xoghol li kellu jigi trasportat hawn Malta ghad-ditta Parnis Enland ..... fi 'groupage container'. Difatti meta wasal f'Malta, l-istess 'container' ossija 'trailer kien inhatt fi 'groupage bond' tal-istess ditta konvenuta wara li ingieb dejjem f'Malta, wara trasbord fl-Olanda, fuq vapur li, tieghu, kienet l-agent hawn Malta l-istess socjeta konvenuta. Ix-xhud ippreciza li kienet giet, informata mill-imsemija ditta 'Scan freight' li, fl-Olanda jew Antwerp, il-

Kopja Informali ta' Sentenza

'jet ski' kien 'in a perfect condition' waqt li fuq il-'bill of lading' ma kien hemm 'l-ebda kumment'. Fl-ahhar nett, hu rrefera ghall-hsara li giet kostatata fl-istess oggett, meta dan kien ghadu fil-'bond' tas-socjeta konvenuta.

Ikkunsidrat

Illi, kif premess fin-nota tal-eccezzjonijiet tas-socjeta' konvenuta, din qed tallega illi esegwit l-inkarigu taghha b'diligenza ta' 'bonus pater familias' minghajr, pero' ma pproduciet xi prova dwar dan.

Illi fil-fatt, jidher mill-provi prodotti li l-oggett in kwistjoni, gie danneggjat fit-tragitt tieghu, fuq il-vapur imsemmi bejn l-Olanda u Malta. Hawnhekk, mill-istess provi jidher li dan kien fil-kura u fil-kustodja tal-istess socjeta konvenuta kif hemm fuq spjegat meta effettwament kien gie dannegjat. Ghalhekk, kien jispetta lill-istess socjeta konvenuta sabiex tghid li kienu ittiehdu l-prekawzjonijiet kollha sabiex jigu evitati hsarat, liema fatt ma avverax ruhu. Ghalhekk, fin-nuqqas ta' prova kontrarja, is-socjeta konvenuta ghandha tigi ritenuta responsabbli ghall-akkadut u ghalhekk trid tigi kundannata sabiex thallas l-ammont pretiz fl-avviz, liema ammont gie sufficjentement pruvat a sodisfazzjoni tal-Qorti.

Ghal dawn il-motivi il-Qorti tilqa' t-talbiet attrici u tikkundanna lis-socjeta konvenuta sabiex thallas lil dik attrici nomine s-somma ta' Lm445.50,0 bl-imghaxijiet legali mid-9 ta' Gunju 1997 (ara fol 19 ibid) sad-data tal-pagament effettiv u bl-ispejjes.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----